

אגודת חוקרי צבא חברה בישראל

גילון מספר 13

סקירת מאמרים מהארץ ומהעולם

בנושא יחסי צבא-חברה

אפריל 2024 – יוני 2024

ליקוט: מר מתן קניגסבוך.

עריכה: ד"ר איתמר ריקובר.

תוכן העניינים

3 פתח דבר _____

4 מהי אגודת חוקרי צבא חברה בישראל _____

5-13 סקירת מאמרים _____

5-7 צבא וחברה _____

8 הצבא, הממשלה וארגוני ביטחון נוספים _____

9-11 תרבות, כוח אדם ומשאבי אנוש _____

12-13 הארגון והמקצוע הצבאי _____

פתח דבר

אנו שמחים להעביר לעיון את המהדורה ה-12 של הדו"ח הרבעוני, שתכליתו עדכון על התפתחות הידע בתחום העיסוק של האגודה. הדו"ח מבוסס על עיון בכתבי עת, אתרים של גופי מחקר וממשל בישראל ובחו"ל. אנו מאמינים שחברי האגודה יכולים למצוא בדו"ח מידע עדכני, שיסיע להם בפיתוח המחקר.

המהדורה הנוכחית כוללת מאמרים וספרים שפורסמו בין החודשים אפריל 2024 ועד יוני 2024.

הדו"ח מכיל תקצירים והפניות למאמרים, דו"חות מחקר וספרים שראו אור בתקופה האמורה. כלולים כאן בעיקר המאמרים שנכתבו על ידי חוקרים מישראל, וכן מבחר מקורות שנכתבו בעולם. בסך הכול כלולים בסקירה הנוכחית **19** מאמרים וספרים, שלוקטו על ידי מר מתן קניגסבוך ונערכו על ידי ד"ר איתמר ריקובר.

נשמח מאוד לקבל הערות על מידע נוסף ועל תחומי עניין חשובים שיש להוסיף ולפתח. על מנת לעשות זאת ניתן להיכנס [לכאן](mailto:civil.military.studies@gmail.com) (בעדיפות) או/ו לשלוח לנו מייל לכתובת: civil.military.studies@gmail.com

בברכה,

ד"ר איתמר ריקובר

מנכ"ל אגודת חוקרי צבא חברה בישראל

פרופ' עוזי בן שלום

יו"ר אגודת חוקרי צבא-חברה בישראל

מהי אגודת חוקרי צבא-חברה בישראל?

אגודת חוקרי צבא חברה בישראל הוקמה בשנת 2012. חברי האגודה הינם כולם חוקרים העוסקים במחקר אקדמי בתחום יחסי צבא-חברה והם מגיעים מדיסציפלינות שונות: חוקרי תקשורת ואנשי מדע-מדינה, סוציולוגים ואנתרופולוגים, היסטוריונים וכלכלנים, משפטנים, פילוסופים, אנשי חינוך ופסיכולוגים. בקרב החוקרים באגודה קיים שוני רב בהשקפות הפוליטיות ובגישות האסטרטגיות; אולם, המכנה המשותף המאחד אותנו לקהילייה אחת הוא התפיסה לפיה נדרש מחקר אובייקטיבי, ככל האפשר, של אופן פעילותם של המוסדות הביטחוניים, של הממשק בינם ובין שאר מוסדות המדינה, ושל חלקה של החברה בשליטה בהם.

בראש יעדיה של האגודה ניצבים קידומו, הצגתו וניתוחו של המחקר הבין-תחומי המתמקד בנקודות מבט שונות ומגוונות של יחסי צבא וחברה בישראל: הקשרים בין הצבא לחברה, הממשק שבין הדרג האזרחי לדרג הצבאי, היחסים שבין הצבא ובין גופי ביטחון אחרים, וכן ההיבטים החברתיים והארגוניים השונים של הצבא. כמו כן, פועלת האגודה להפיץ את הידע המחקרי המצטבר בארץ ובחול, בקרב גורמים באקדמיה, בצבא, במוסדות הביטחון, ובציבור הרחב.

האגודה בשיתוף הוצאת 'מערכות' מוציאה לאור כתב עת דו-שנתי בשם "חברה, צבא וביטחון לאומי". כתב העת הוא אקדמי, שפיט ומוכר על ידי מפתח חיפה ומכון סאלד. עורכת ראשית, פרופ' אלישבע רוסמן-סטולמן, לעיון ניתן להיכנס [לכאן](#).

אתר האגודה: <http://www.civil-military-studies.org.il>

האגודה בויקיפדיה: לחצו [כאן](#)

האגודה בפייסבוק: לחצו [כאן](#)

יו"ר האגודה: פרופ' עוזי בן שלום.

מנכ"ל האגודה: ד"ר ריקובר איתמר.

יו"רים קודמים: פרופ' יורם פרי, פרופ' זאב דרורי, ד"ר ראובן גל (מייסד האגודה).

חברי הנהלת האגודה (לפי סדר א, ב): ד"ר אבי ביצור, פרופ' אייל בן-ארי, ד"ר עפרה בן-ישי, פרופ' עוזי בן-שלום, ד"ר ראובן גל, פרופ' זאב דרורי, פרופ' אילת הראל, ד"ר רוני אור טיארגי'אן, פרופ' סטיוארט כהן, פרופ' אודי לבל, ד"ר טלי לוי, ד"ר אייל לוי, פרופ' אהוד מניפז, ד"ר רינת משה, פרופ' הלל נוסק, פרופ' יורם פרי, ד"ר איתמר ריקובר, פרופ' איתן שמיר, ד"ר עידית שפרן-גיטלמן, ד"ר עדי שרצר, ד"ר דב תמרי.

יועץ משפטי: עו"ד איל נון. רוי"ח: חן נוי.

להצטרפות לאגודה ניתן לפנות לדוא"ל: civil.military.studies@gmail.com

צבא וחברה

Ben-Shalom, U., Moelker, R., Stern, N., & Ben-Ari, E. (2024). **Military Heroism in a Post-Heroic Era.** *The Military and Society*.

ספר זה בוחן את מגוון הצורות בהן יכולות להופיע גבורה והקרבה אישית בהקשר של סכסוכים צבאיים עכשוויים. הוא עוסק בשלוש שאלות מרכזיות: כיצד השתנה אידיאל מתמשך של גבורה על ידי טבעה של המלחמה המודרנית? האם אנו עדים כעת להופעתן של צורות חדשות של התנהגות צבאית למופת? והאם אידיאלים חדשים של גבורה (ובאותו הקשר, הקרבה או אומץ לב) נוספו לצורות ישנות יותר מהעבר הקרוב?

הספר רואה במושג הגבורה הצבאית קטגוריה מוסרית, שבה ההגדרה התיאורטית והפרקטיקה האמפירית שלה משקפים את אותם גורמים הנתפסים כחיוניים לחברה עצמה. האתגרים התיאורטיים והאקטואליים המרכזיים הנידונים בפרקים מתמקדים באופן שבו רעיונות של גבורה משתלבים בסוגיות של אינדיבידואליזציה (המועצמות על ידי ההנחות התרבותיות של הניאאו-ליברליזם), התפשטות שיח זכויות האדם, ועל שיפוט, שיווק ותיווך של כוחות צבאיים.

[קישור לספר](#)

דותן דרוק, 2024. **ההגנה המרחבית ומלחמת "חרבות ברזל"**. *מערכות*, 501, עמ' 16-22.

רעיון פינוי היישובים אינו חדש. הדיון בו מתקיים בישראל ממלחמת העצמאות ומתמשך בגבול הצפון במהלך מלחמת "חרבות ברזל". לפינוי יישובים השפעה מורלית על האוכלוסייה והמנהיגים, אך הכנה מתאימה של המנהיגים והציבור לכך יכולה לאפשר שימוש יעיל בכלי זה, תוך השארתו ברמה הטקטית והוצאתו מכללי המשחק האסטרטגי.

[קישור למאמר](#)

Herzog, B. (2024). **Exceptionalism and Comparability—Dual Citizenship in Israel after October 7th.** *Israel Studies*, 29(1), 112-121.

מאמר זה יתמקד בתפיסות לגבי אזרחות כפולה בישראל בעבר ובהווה, לאחר 7 באוקטובר. המאמר טוען שבעוד שתפיסות פוליטיות או צבאיות צפויות להשתנות, יש עדויות לכך שהדעות לגבי מספר חברות לאומיות לא השתנו. אזרחות כפולה, שנראתה כסטייה מהנורמה בעבר, מקובלת חברתית כיום. האירועים ב-7 באוקטובר לא שינו את המסלול הסוציולוגי הזה. התבוננות זו תתרום לזיכרון על החריגות וההשוואה המדעית של ישראל ותפנה את תשומת הלב ליציבותם ועמידותם של מבנים סוציולוגיים גלובליים. [קישור למאמר](#)

Leon, N. (2024). "The Day After"—Initial Reactions of Haredi Society to the Israel-Hamas War. *Israel Studies*, 29(1), 122-134.

נושא מרכזי של הדיון הציבורי הישראלי מאז פרוץ המלחמה ב-7 באוקטובר בין ישראל לחמאס הוא הנושא של "היום שאחרי". מיום ליום התרחבה השאלה על פני מישורים רבים ושונים, כולל המישור החברתי, שבו המקרה של החברה החרדית בולט במיוחד. ישראלים רבים, כולל חרדים, תוהים האם המלחמה מסוגלת לשנות באופן משמעותי את מודל הבידוד והבדלנות שעל פיו פועלת החברה החרדית. האם על רקע המלחמה ניתן לזהות סימנים לכך שכיסי שינוי והשתלבות בציבור החרדי הולכים ומתרחבים? האם ניתן יהיה לדבר על ישראליוציה מואצת של החרדים? מה שכן ניתן לומר הוא שחוסר שביעות רצון בקרב כיסי השינוי וההשתלבות של הקהילה החרדית מתורגם לעשייה נרחבת מהיסוד המאתגרת את הנורמות המבודדות והבידודיות של הקהילה.

[קישור למאמר](#)

ראובן גל. 2024. גיוס חרדים בישראל - פרספקטיבה רחבה. מוסד שמואל נאמן למחקר מדיניות לאומית.

נושא גיוס החרדים, כולל הסבבים החוזרים על עצמם לגבי חוק הגיוס, הינו בעל משמעות כבדה ומורכבת: יש לו היבטים חברתיים, ביטחוניים, פוליטיים, משפטיים וגם ערכיים. בצד העיסוק הפוליטי בנושא במסגרת הממשלה והכנסת, סוער לא פחות הדיון הציבורי המתמקד בשאלה המוסרית-ערכית של השוויון בנטל. רוב העיסוק, בשני הערוצים, הוא ברמת הפרטים, ודומה שמרוב עצים איבדנו את תמונת היער השלם. כדי לראות את התמונה הרחבה יש צורך בהצגה עדכנית של הנתונים; בהתבוננות בפרספקטיבה ההיסטורית, הן של הבעיה עצמה והן של מאמצי הטיפול בה; בבחינה עמוקה של מספר הנחות יסוד; ולבסוף – בגזירה של מסקנות והמלצות לפעולה.

[קישור לספר](#)

Iermakov, N., Stern, N., & Ben-Shalom, U. (2024). **Shadows of identity: the experience of Jewish soldiers in the Ukrainian military**. *Journal of Modern Jewish Studies*, 1-26.

מאמר זה מתעמק בחקר הזהות היהודית בתוך הצבא האוקראיני, ומספק חקירה מפורטת של קורותיהם של חיילים בעלי רקע יהודי הלוחמים בחזית המלחמה הרוסית-אוקראינית. בהתחשב במורכבויות ההיסטוריות והאתגרים העכשוויים העומדים בפני הקהילה היהודית באוקראינה, המחקר חוקר כיצד השירות הצבאי משנה את ההזדהות העצמית הלאומית והאתנית של חיילים יהודים. באמצעות ראיונות וניתוח קונטקסטואלי מקיף, אנו מאירים את הנרטיבים האישיים שלהם, דרכי הבעת זהות, מאפיינים משותפים, הכללות והתאמה של רקעים תרבותיים מגוונים בתוך הצבא האוקראיני.

המחקר שלנו טוען שבתוך הנוף הצבאי של המלחמה המתמשכת, תפיסת הזהות היהודית באוקראינה עוברת שינוי משמעותי, והופכת לבולטת ומוחשית יותר. השינוי הזה מחדיר את חייהם של חיילים יהודים בתחושה עמוקה של גאווה וייחודיות.

[קישור למאמר](#)

Itsik, R. (2024). **The Israeli Social-Military Conflict – A “Boiling Democracy”**. *Democracy and Security*, 1–27.

הסימביוזה בין צה"ל לחברה הישראלית, שנוצרה עם הקמת מדינת ישראל, מבוססת על מודל של "צבא העם" ועמדה מאז ומתמיד כעמוד התווך לאומי. אולם יש הטוענים שמאז שנות ה-90 נכנסו לחברה הישראלית זרמי הליברליזם וההשפעות של הפוסט-מודרניזם, והקשר הזה נשחק. כוונת ממשלת ישראל בתחילת 2023 לחוקק חוקים שישנו את האיזון בין בית המשפט העליון והכנסת עוררה מחאה גורפת בחלק מחלקים נרחבים של החברה הישראלית, מחאה שהגיעה לשיאה כאשר קבוצת חיילי מילואים הכריזה שלא להתייצב למילואים אם הרפורמה תבוצע. המחקר הנוכחי מנסה לבחון את ההשפעות של הזרמים העמוקים של המחאה החברתית על היחסים בין החברה לצבא. הוא כלל 1,200 משתתפים שמילאו שאלון מקוון וראיונות עם 30 משתתפים, ששיתפו את דעתם על האולטימטום שהציגו חיילי המילואים לממשלת ישראל. מהממצאים עולה כי רוב מכריע של הישראלים אינם תומכים בשימוש שעשו חיילי המילואים באולטימטום; עם זאת, מיעוט ניכר/לא מבוטל תמך במעשה זה. בחינה מעמיקה של תהליכים חברתיים בישראל מציגה קונפליקט הולך וגובר בין המחנה הליברלי והמסורתי-שמרני שלה, המשפיע על חוסנה של החברה הישראלית ועלול מאוד לסכן את הביטחון הלאומי של מדינת ישראל.

[קישור למאמר](#)

Cherry, S. (2024). **Modern Armed Conflicts: Disinformation Campaigns Shaping the Digital Information Landscape**. *The Serials Librarian*, 1–13.

מטרת מאמר זה היא לחשוף את ההשפעה וההשלכות של "לוחמת מידע" במהלך מלחמות עכשוויות על המידע הדיגיטלי אותו אנו צורכים. קמפיינים של דיסאינפורמציה אינם נשק חדש בשדה הקרב, אך ההתפתחות המהירה של הטכנולוגיה, כמו בינה מלאכותית (AI), תרמה לשינוי המהיר של נוף המידע הדיגיטלי. זה מהווה איום על עתיד המידע הדיגיטלי, מטשטש את הקווים בין מציאות לפנטזיה, וחושף בסופו של דבר את עומק הדיסאינפורמציה כתורם לפעולות פסיכולוגיות בזמנים אלו. מאמר זה יחקור את ההיסטוריה של דיסאינפורמציה במהלך סכסוכים מזוינים, יסקור ספרות עדכנית על דיסאינפורמציה וההשלכות, ינתח את מסעות הדיסאינפורמציה ששימשו במהלך הסכסוכים הנוכחיים בין רוסיה-אוקראינה וישראל-חמאס, וידגיש את החרפה ההומניטארית של נוף המידע הדיגיטלי המשתנה. [קישור למאמר](#)

הצבא, הממשלה וארגוני ביטחון נוספים

Mark, M. (2024). **Framing an Unfolding Crisis: Leadership and Accountability in Times of National Crisis.** *Israel Studies*, 29(1), 101-111.

מנקודת המבט של לימודי משבר, הפרק שהחל להתפתח ב-7 באוקטובר רחוק מלהסתיים. ניתן לצפות שמסלול זה יוליד מפל של משברים בתחומים חברתיים, כלכליים ופוליטיים, כולם נובעים ישירות מהאירוע הראשוני. המטרה של המאמר היא להציע פרספקטיבה אנליטית ראשונית, לזהות תחומי מפתח שמצדיקים מיקוד ולהעלות שאלות במקום להציע תשובות סופיות. בכך אני שואפת לתרום לשיח המתמשך, ומקווה להעשיר אותו ככל שיופיעו תובנות והבנות חדשות.

[קישור למאמר](#)

Grassiani, E., & Gazit, N. (2024). **Civilian 'soft' militarism through informal education in Israel: learning to protect and connect to the land.** *Critical Military Studies*, 1-20.

ארגון החברה האזרחית "השומר החדש" מנסה למלא פער ביטחוני בפריפריה של ישראל על ידי התמודדות עם האיום המתמשך של מה שהוא ממסגר כ'טרור חקלאי'. זאת על ידי אבטחת חוות יחד עם מגוון רחב של פעילויות חינוכיות המדגישות את חשיבותה של החקלאות, ובמקביל כוללים הוראת נושאים צבאיים (כגון מנהיגות, גבורה והקרבה) ואימוני כישורים צבאיים (שמירה, ניווט וקרבת מגע). המאמר המוצע חוקר את הקשר של מיליטריזם וחינוך בלתי פורמלי כפי שהם באים לידי ביטוי בחברה האזרחית בישראל באמצעות פעילות השומר החדש. בעוד לצירוף בין המיליטריזם והחינוך יש שורשים עמוקים בתרבות הפוליטית הישראלית, הוא טופח בדרך כלל על ידי הממשלה ולא על ידי ארגונים לא-ממלכתיים. המאמר טוען כי ניתן לפרש את השילוב בין פעילות ביטחונית לפעילות חינוכית כרנסנס או אבולוציה של המיליטריזם האזרחי הישראלי, המכונה 'מיליטריזם רך' בשולי המדינה.

[קישור למאמר](#)

תרבות, כוח אדם ומשאבי אנוש

Bar-Gil, O., Ron, T., & Czerniak, O. (2024). **AI for the people? Embedding AI ethics in HR and people analytics projects.** *Technology in Society*, 77, 102527.

ההתקדמות הטכנולוגית ו"רוח הזמן" הובילו לשימוש מוגבר ב-AI בתחום משאבי האנוש. שימוש במודלים של למידת מכונה בתחום זה עשוי להיות מועיל אך דורש כמה שיקולים ייחודיים באופן שבו ארגונים שולטים, מבטיחים, מבקרים ותומכים בשימוש ב-AI. אומנם נעשתה עבודה משמעותית על אתיקה של בינה מלאכותית, אך מחקרי ארגוניים שורשיים הם נדירים ולעתים קרובות אנקדוטליים, במיוחד בתחום משאבי אנוש. במאמר זה, ברצוננו להבין טוב יותר את השיקולים האתיים והתגובות הארגוניות הנפוצות לפיתוח בינה מלאכותית לשימוש ב-HR וכיצד ארגונים שונים מקשרים ביניהם על ידי השוואה בין שני מקרים.

[קישור למאמר](#)

Harel, A. (2024). **Anything you can do [I can do better]: Exploring women's agency and gendered protection in state militaries.** *European Journal of International Security*, 1-14.

נשים המשרתות כיום במגוון תפקידי לחימה ותמיכה בלחימה בצבאות רבים ברחבי הגלובוס נאלצו להיאבק על עמדותיהן על ידי הוכחת יכולותיהן, ומאבקים כאלה עדיין נמשכים. בהתבסס על חומרי ראיונות עם חיילות משוחררות, מאמר זה בוחן את הדרכים בהן הוותיקות מפרשות את תפקידיהם כנשים בתפקידי לחימה וכיצד הן מבינות "סוכנות". המאמר מתאר עוד כיצד נוכחותן במלחמה יכולה לשנות את המשמעות המגדרית של הגנה, בעוד שהצבא הוא מוסד מרכזי של כוח מגדרי גלוי במדינה, קולן של נשים לוחמות יכול ליצור סדק בדומיננטיות הגברית המובן מאליו בנרטיבים של המדינה; הן יכולות גם ליצור טריזו המאפשר בחינה מחודשת של תפקידים מגדריים ויחסי כוח בהקשר של צבאות, ובכך להציע פרשנויות ניואנסיות יותר של הגנה וסוכנות.

[קישור למאמר](#)

הדסה ליטמן-עובדיה ועמיחי בן ארי. 2024. **שחיקה מבצעית בעת לחימה מתמשכת.** *מערכות*, 502, 66-62.

שחיקה מבצעית היא תופעה רצינית שיכולה לפגוע בתפקוד הלוחמים ובמורל היחידה. על מפקדי הלוחמים בשטח להיות מודעים לגורמי השחיקה המבצעית, ולנקוט את האמצעים המתאימים למניעתה ולהתמודדות עימה. [קישור למאמר](#)

Zaporozhchenko, Y., Kononets, V., Kumeiko, A., Lemekha, R., & Pysmennyi, O. (2024). **Foreign Experience of Ensuring Human Rights during Recruitment of the Armed Forces as an Element of the State's National Security.** *Syariah: Jurnal Hukum dan Pemikiran*, 24(1), 88-101.

מטרת מאמר זה היא לערוך מחקר על ההיבטים העיקריים של הבטחת זכויות אדם במהלך גיוס כוחות צבאיים כמרכיב בביטחון הלאומי של המדינה. מאמר זה מציג מחקר איכותני בגישה היסטורית והשוואתית. הטיעון המרכזי של תומכי צבא מקצועי בעולם מורכב מהדברים הבאים: ראשית, החזקה מקצועית של ציוד צבאי בתנאים של התפתחות דיגיטלית של החברה, ושנית, הנעת אנשי צבא להשלים שירות צבאי. נכון לעכשיו, רוב המדינות המפותחות כמו ארצות הברית של אמריקה (ארה"ב), צרפת, ישראל, גרמניה, פולין, צ'כיה ושווייץ דבקות במהלך של התמקצעות הכוחות המזוינים שלהן ומגייסות את צבאותיהן בהתנדבות.

[קישור למאמר](#)

Applboim, T., & Poria, Y. (2024). **IDF Soldiers' Visits to Extermination Camps in Poland: The Experience and Its Effects on Soldiers' Attitudes.** In *Public Engagement with Holocaust Memory Sites in Poland* (pp. 97-115). Cham: Springer International Publishing.

עדים במדים, המסע לפולין, שהמשתתפים בו הם אנשי צבא הקבע של צבא ההגנה לישראל, הוא דוגמה למערכת תגמול שמטרתה להשפיע על המשאב האנושי. מחקר זה בוחן את ההשפעה של השתתפות במסע לפולין על תחושת המחויבות הארגונית. המחקר נוקט במתודולוגיית מחקר איכותנית, ומתבסס על 32 ראיונות מובנים עם אנשי צבא קבע שלקחו חלק במסע לפולין, וכן חמישה ראיונות פתוחים עם העוסקים בניהול וארגון המסע. נמצא כי למסע לפולין הייתה השפעה חיובית על תחושת המחויבות הארגונית. הממצאים תורמים לגוף הידע בנושא תיירות מורשת וניהול משאבי אנוש. ברמה המעשית, התובנות העולות ממחקר זה רלוונטיות להבנת השימוש בפעילויות מורשת ככלי לניהול משאבי אנוש בארגונים ציבוריים, כמו גם לניהול של מסע "עדים במדים".

[קישור למאמר](#)

Gushpantz, T. (2023). **Between Ethics [Education] and Practices.** *Democracy and Security*, 19(2), 118-138.

מעורבות של מפקדים בכירים בשערוריות שוחד ומין וסטיות מערכים ונורמות אתיות ביחידות המבצעיות מעלה שאלות לגבי יעילותם של מנגנוני הלמידה של החינוך לאתיקה במכללות הצבאיות.

הסטייה של מי שאמורים להוות מודל לחיקוי מהבחינה המקצועית והאתית הובילה לשורה של מחקרים בנושא. מהסקירה עולה כי למרות הקמת מסגרת חינוכית, עדיין חסרה אסטרטגיה ברורה לניהול החינוך האתיקה. הלימודים מתבססים בעיקר על שינון ועמידה בכללים, והשיטות אינן מפתחות חשיבה ביקורתית כראוי, ואינן מקנות ידע יישומי כיצד לעצב תרבות ארגונית אתית. טיפול בפער בין המוצהר לנעשה בפועל מחייב שינוי פרדיגמה בחינוך האתיקה וייזום מהלך אסטרטגי נרחב לבחינת הנחות יסוד, מטרות ומנגנוני למידה. מתווה שלבים אופרטיביים המובא בסוף המאמר עשוי לסייע בהובלת השינוי.

[קישור למאמר](#)

הארגון והמקצוע הצבאי

סא"ל י'. 2024. **משחק קלפים או שחמט? אי רציונליות בתהליכי קבלת החלטות בצבא והדרכים לצמצמה**. מערכות, 502, 56-62.

כשלי חשיבה קיימים בקרב מפקדים בכל הדרגים ועלולים לשבש את תהליך קבלת ההחלטות באופן הגורם להתעלמות מנתונים קיימים או מתן משקל מופרז לנתונים מסוימים. עם זאת, אין להתייחס אל כשלי החשיבה כגזירת גורל. בידי המפקדים נתון ארגז שלם של פתרונות לצמצום כשלים אלו, על ידי העלאת המוכנות לקבלת ההחלטה או באמצעות טכניקות לצמצום כשלי חשיבה בשלב עיבוד ההחלטה

[קישור למאמר](#)

Bar-Gil, O. (2024). **Illustrating the Post-heroic Hero? Portraying the Technological Hero in Israel**. In *Military Heroism in a Post-Heroic Era* (pp. 227-249). Cham: Springer Nature Switzerland.

נראה כי קונפליקטים עכשוויים משנים תפיסות לגבי אופי המלחמה והתפקיד האנושי בפעולות צבאיות. תיאוריות של לוחמה "פוסט-הרואית" מצביעות על ירידה בלגיטימציה של אלימות וסובלנות כלפי נפגעים בחברות מערביות. בינתיים, תהליך צבאי מרכזי הינו ההסתמכות על טכנולוגיה, הנוטלת תפקיד ראשי במלחמות "פוסט-הרואיות" ומיצוב טכנולוגים כגיבורי מלחמה חדשים. הפרק בוחן את עלייתו של הטכנולוג הצבאי כגיבור "למחצה" בנוף משתנה של קונפליקטים. מבוסס על ראיונות עם אנשי טכנולוגיה של צה"ל, הוא מאפיין את תכונותיהם הייחודיות כמו מסירות משימה, מומחיות, יכולת תרגום של צרכים מבצעיים לפתרונות טכנולוגיים ויצירת אב טיפוס מהיר. הוא דן גם במסלולם הצבאי ובקידום שלהם יחד עם תפקידם של מפקדים ומנהיגים בפיתוחם. הדיון בפרק מקשר את מאפייני הטכנולוג-גיבור העכשוויים הללו לאידיאלים של גבורה צבאית מסורתית, ומוצא בסיס משותף סביב נושאים של אחריות, השפעת מנהיגות ומודל לחיקוי. נוסף על כך, הוא מצביע על המתח בשאלה האם מודלים פוסט-הרואיים מאיימים על הארכיטיפים העומדים בבסיס האתוס הלוחם ה"מסורתי".

[קישור למאמר](#)

Tsur, N., Rittblat, M., & Wiesel, O. (2024). **The Transition of Resident Surgeons to Special Forces Resident Surgeons During Wartime-Preparedness Above all.** *Annals of Surgery*, 10.1097.

התמחות כירורגית היא מסלול קשה ומאתגר הדורש שנים של הכשרה ממוקדת בתוך האווירה המבוקרת של בית חולים. רופאים כירורגים מלמדים לפעול בדייקנות, ביעילות ובחמלה בחדרי ניתוח מאובזרים היטב. מאידך, תפקידו של מנתח של כוחות מיוחדים (SF) בתקופת מלחמה חושפת את הרופא המנתח למערך אחר לגמרי של בעיות וחובות שמתפרשות הרבה מעבר לכותלי בית החולים. אנשי הרפואה של צה"ל מורכב מרופאים בשירות פעיל ומילואים המוזעקים לשירות לפי הצורך. כאן, אנו מתארים את התובנות שלנו לגבי מנתחים במילואים של יחידות מיוחדות, שנקראו לתפקיד במהלך מלחמת חרבות הברזל.

[קישור למאמר](#)